

VELİ REHBERİ - 01

Kariyer Planlama ve Rehberlik
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü

Çocuklarımız ve Biz

Değerli velilerimiz!

Çocuklar için varlığınız neyi ifade ediyor? Çocuklarınızı fark edin!

"Başağın iyi yetişmesine engel olan zararlı otlar değil, çiftçinin ihmavidir."

"Baba olmak zor değildir, ama babalık etmek zordur."

"Tomurcuk derdinde olmayan ağaç, odundur."

"Gömleğin ilk düğmesi yanlış iliklenince, diğerleri de yanlış gider."

"Akıllı adam aklını kullanır; daha akıllı adam başkalarının da aklını kullanır."

"Çürük elma yanındakini de bozar."

Öykü

Bir gün çocuğum doğdu.

O dünyaya geldiğinde, yetişmem gereken işler ve ödenmesi gereken faturalarla meşguldüm.

Ben uzaklardayken o, yürümeyi öğrendi, konuşmayı da...

Ve biraz büyüdüğünde, "Senin gibi olmak istiyorum baba!

Ben de büyüyünce senin gibi olacağım!" demeye başladı.

Zaman zaman işyerime telefon açıp, "Baba, eve ne zaman geleceksin?" diye sorardı.

Ben de ona: "Ne zaman geleceğimi bilmiyorum oğlum.

Ama geldiğimde birlikte güzel vakit geçireceğimizden emin olabilirsiniz." derdim hep...

Yıllar böyle geçip gitti.

Oğlum on yaşına geldi.

Bir gün ona güzel bir top aldım.

"Teşekkür ederim baba! Haydi, birlikte oynayalım!" dedi.

"Bu hafta sonu tamamlamam gereken işler var. Bugün olmaz, daha sonra oynasak olmaz mı?" dedim ona.

"Tamam!" dedi, fakat yüzündeki gülümseme eksilmemişti.

"Büyüyünce ben de senin gibi olmak istiyorum!" diye tekrarladı yine...

Yıllar hızla geçiyordu.

Oğlum önce ilköğretimden, sonra liseden ve nihayet üniversiteden mezun oldu.

Ona: "Seninle gurur duyuyorum oğlum!

Gel, şöyle biraz oturalım; sana diyeceklerim var!" dedim.

Başını salladı ve gülümseyerek: "Arkadaşlara sözüm var baba!

Arabanın anahtarını verebilir misin bana?

Daha sonra konuşsak, olmaz mı?" dedi.

Ve emekli oldum.

Artık bol bol vaktim vardı.

Oğlum ise başka bir şehirde iyi bir iş bulmuştu ve orada yaşıyordu.

Bir gün ona telefon ettim: "Eğer sence de uygunsa, hafta sonu buraya gel de hasret giderelim!" dedim.

Bana: "Sevinirim baba! Bir bakayım, müsait vakit bulabilirsem, gelirim. Ama şu sıralar işlerim çok yoğun.

Fakat seninle görüşmeyi ben de istiyorum!" dedi.

Ona: "Ne zaman gelirsin oğlum?" diye sorduğumda; "Ne zaman olur bilmiyorum! Şimdi bir iş görüşmem var, ona yetişmem gerekiyor. Sonra ben seni ararım! Geldiğimde birlikte güzel vakit geçireceğimizden emin olabilirsiniz!" dedi bana.

Telefonu kapattığımda, oğlumun çocukluk hayalini gerçekleştirdiğini anladım, örnek aldığı babasına benzediğini... O, büyüyünce tıpkı babası gibi olmuştu...

ÇOCUĞUMA

Sürekli meşguldüm o kadar sene,

Seninle doyasıya oynayamadım.

Sen beni çağırdın gel oyna diye,

Ben bir türlü zaman ayıramadım.

Giydirdim, doydurdum, seni kolladım,

Sadece bunları yeterli sandım,
Bana oyuncuğunu getirdiğinde,
Ben seni çoğu kez, başımdan savdım.
Yatağa yatırır seni okşardım,
Sen uyur uyumaz hemen çıkardım.
Şimdi o günleri çok özlüyorum,
Keşke bir dakika fazla kalsaydım.
Hayat ne kadar kısa,
Yıllar ne kadar çabuk,
Ne zaman büyüdü bu küçük çocuk,
Ona dokunmak için uzandığımda
Ellerim boş kalır, yüreğim buruk.
Artık ne resimler, ne de oyunlar, ne "iyi geceler", ne sarılmalar,
Hepsi çok geride ulaşmak zor,
Yaşanmadı sanki o güzel yıllar.
Artık hiç işim yok yapayalnızım.
Günlerim çok uzun üstelik bomboş
Keşke isteklerini bir bir yapsaydım
Küçük arzuların şimdi çok şirin, çok hoş...

İLETİŞİMİN ALTIN ANAHTARI: DİNLEMEK!

"Çocuğuna gerçek servet bırakmak isteyen ana-baba, ona iyi dinlemeyi öğretsin!"
"Çocuğunuz da dâhil olmak üzere herkes anlaşılmayı, kabul görmeyi ve kendini önemli hissetmeyi ister."
Sevginin tedavi edici bir özelliği vardır, hem sevgi gösteren için hem de sevilen için...
Çocuğa olumlu örnek olmak gerekir.
Davranışlar sözlerden daha etkilidir.
Davranışlarını değerlendirelim.
En az işimiz kadar önem verelim.
Kendimizi ve çocuğumuzu olduğu gibi kabul edelim.
Çocuğumuzun kişilik yapısını değişmez ve sabit olarak algılamayıp,
değişmeye açık bir süreçte görebilmeliyiz.

Çocuklarınızı oldukları gibi kabul ederseniz onlar sizden şu beş mesajı almış olurlar:

- 1-Ben varım.
- 2-Ben doğalıyım
- 3-Seviliyorum
- 4-Değerliyim.
- 5-Güvenebilirim.

Eğer oldukları gibi kabul etmezseniz bunların tersini algırlarlar:

- 1-Ben yokum.
- 2-Ben doğal değilim.
- 3-Sevilmiyorum.
- 4-Değerli değilim.
- 5-Güvenemem.

VELİ-ÇOCUK İLETİŞİMİNİ ENGELLEYEN UNSURLAR

1. Emir vermek ve yöneltmek "Yapman gerekir, yapacaksın, yapmak zorundasın!" gibi.
2. Uyarma ve tehdit etme "Sınavdan 5 alamazsan, o ayakkabıyı alamazsın!" gibi.
3. Öğüt verme, çözüm getirme, fikir verme "Yarın sınavın var, neden gidip ders çalışmıyorsun?" gibi.
4. Mantık yoluyla inandırma, tartışma "Deneme sonuçların kötü, bu gidişle sınavları kazanamayacaksın!"
"Ben onları biliyorum anlatmana gerek yok!", "Zaten sen tembelsin!", "Çok sakarsın!" gibi.
5. Ad takma, gülünç duruma düşürme "Sivri zekâlı!" gibi

6. Yorumlama, tanı koyma "Senin derdin ne biliyor musun?" gibi
7. İncelemek, araştırmak, soruştırmak "Neden?" "Kim?" "Sen ne yaptın?" "Nasıl?" gibi
8. Konuyu saptırmak, oyalamak "Oturacağına ders yapsana!", "Bu müzikle kulak zarını patlatmaktan hoşlanıyor musun?" gibi

ÇOCUKLA İLETİŞİMİN ENGELLEMENİNİ YOLLARI

Çocuğun cesaretini kıralım: "Başaramazsın, yapamazsın, biliyordum böyle olacağını" vb. sözlerle...

Tartışma ve konuşma imkânı vermeyelim.

Her davranışını eleştirelim.

Başarılarını takdir etmeyelim.

Tehdit edelim: "Kazanamazsan..."

İmkânları başına kakalım: "Neyin eksik ..." vb gibi...

Başkalarının yanında eleştirelim...

ÇOCUKLARIMIZI NEDEN DİNLEMİYİZ?

Eğer karşımızdakinin ne söyleyeceğini biliyorsak (bildiğimizi zannediyorsak) dinlemeyiz.

Hoşumuza gitmeyen bir şeyleri dinlemek istemeyiz.

Hoşlanmadığımız bir insanın söylediklerini dinlemekte zorlanırız.

Karşımızdaki daha sözüne başlar başlamaz cevap hazırlamaya çalıştığımız için ne dediğini duyamayız.

DAHA İYİ NASIL DİNLERİZ?

Konuşurken dinleyemeyiz, konuşmayı kesmek ve dinlemeye istekli olduğumuzu göstermek gerekir.

Kendimizi konuşanın yerine koyup onun bakış ağısını, tutumlarını, değerlerini ve yaşını göz önüne alarak anlamaya çalışmak gerekir.

Onu daha iyi anlamak için sorular sormalıyız.

Dikkatimizi konuşulana verip, duygularımızı kontrol etmeye çalışmalıyız.

Yarı Dinleme:

Çocuk: "Ali bana yumruk attı baba, beni duyuyor musun?"

Baba: "Seni duyuyorum devam et!"

Çocuk: "Ve ben de ona vurdum. O da bana bir kez daha vurdu. Dinliyor musun baba!"

Baba: "Kelimesi kelimesine dinliyorum."

Çocuk: "Hayır dinlemiyorsun!"

Baba: "Aynı anda hem maçı izleyip hem de seni dinleyebilirim."

Çocuk: "Boş ver!"

(İletişime, kendini vererek değil de, sadece dudaklarıyla katılan biriyle iletişim kurmaya çalışmak cesaret kırıcı olabilir)

Tam Dinleme:

Çocuk: "Ali bana yumruk attı!"

Baba çocuğuna yönünü dönerek gözlerine bakarak dinler.

Çocuk: "Ve ben de ona vurdum. O da bana sert vurdu. O çok kötü bir çocuk.

Biliyor musun, bundan sonra Hasan'la oynayacağım. O kimseye yumruk atmıyor!"

Baba, bir şey söylemedi, yalnızca dinledi; çocuk da problemine çözüm buldu.

Dertlerinizi sizi gerçekten dinleyen birine anlatmak çok daha

kolaydır. Bazen velinin bir şey söylemesine bile gerek yoktur. Çoğu

kez bir çocuğun ihtiyaçı olan tek şey, ona duygularının anlaşıldığını

hissettiren, sıcak bir sessizlik ortamıdır.

SONUÇ

1-Karşımızdakini suçlamak yerine, duygularınızı anlatın: "Nerede kaldın? Saatin kaç olduğunun farkında

mısın?" demek yerine "Nerede kaldın, seni çok merak ettim!" diyebilirsiniz.

2-Cezalandıracağınıza, o davranışı benimseyin ve ona yol gösterin: "Bir kez daha geç kalırsan, asla arkadaşlarına gidemezsin!" demek yerine "Bir kez daha geç kalırsan, telefon edip haber verebilirsin." diyebilirsiniz.

3-Suçlayacağınıza, o davranışı tanımlayın: "Sivri zekâlı, tembel!" demek yerine "Derslerine çalışmadığın zaman endişeleniyorum ve üzülüyorum!" diyebilirsiniz.

4-Tehdit edeceğinize, duygularınızı açıklayın: "Bıktım artık, seni geberteceğim!" demek yerine "Çok sinirleniyorum, çok içerliyorum, kızıyorum!" diyebilirsiniz.

ÇOCUĞUN SESİ

"Benim modelim sizsiniz.

Yarın, nelerden yakınacak, yapmamı istemeyeceksiniz.

Bugün onları siz de yapmayın.

Yemek seçmem ve yaşam alışkanlığım gibi

Birçok huyumdan bugün yakınıyorsanız,

Bana bunları sizin kazandırdığınızı unutmayın!

Çünkü benim her gün özdeşleştiğim bir model olduğunuzu biliyor musunuz?"

"Çocuklarımıza yaşam boyu sunmayı düşündüğümüz en önemli armağanlardan biri mutlaka iletişim becerilerini kazandırmak olmalıdır. İletişim becerilerine sahip insanların dünya üzerindeki yetki alanları neredeyse sınırsızdır."

MEZUNİYET KONUŞMASI

Kalabalık konferans salonunda, mesleğinin doruğunda bir avukat, o gün mezun olacak hukuk öğrencilerine hitap etmek üzere kürsüye geliyor.

Herkes meslekten söz edeceğini zannederken O, hayatı anlatıyor:

"Hepiniz kişisel yaşamınızı bir kenara koyup çok çalışabileceğinizi kanıtladınız!" diyor bilge hukukçu.

". . . ama unutmayın ki, ölüm döşeğindeki birinin 'Keşke işime biraz daha zaman ayırabilseydim!' dediği duyulmamıştır. Çocuk sahibi olacak kadar şanslıysanız, onların göz açıp kapayana kadar büyüyeceklerini, ana babalarınız size söyleyecektir. Buna ben de tanıklık edebilirim. Çocuklarımıza hikâye okuma, onlarla balığa çıkma, yakalamaca oynama ve birlikte dua etme fırsatını Allah ancak belli bir ölçüde bahşeder bize. Bunlardan birini bile kaçırmamaya özen gösterin..."

Onların en çok ilgi istedikleri dönem, onlarla en az ilgilenebileceğimiz dönem aynı zamanda. Bizim vaktimiz bollaştığında ise, onların bize ayıracak vakti kalmıyor. "Ben aslında O'nun için çalışıyorum." sıkça sarıldığımız bir bahanedir.

Babalık için uçurtma almak yetmez, birlikte uçurmak gerekir.

AİLE İÇİ İLİŞKİLERDE DİNLEME KAYITLARI

Olay 1:

Çocuk sık sık şu cümleleri kullanıyor: "Alışverişe gitmem gerek, giyecek hiçbir şeyim yok, bu kıyafetlerimle dışarı çıkamam. Yarın geziye de gitmeyeceğim, eminim herkes bana güler!"

Velinin Tepkileri ve İletişim Engelleri:

"Olur mu öyle şey! Bak dünya kadar kıyafetin var! Şunu giy, geziye git!" (EMİR VERME YÖNLENDİRME)

"Onu da bulamazsan görürsün!" (UYARMA, GÖZDAĞI VERME)

"Utandır! Bunu bulamayan da var!" (DERSİNİ VERME)

"Bu konuda bir şey duymak istemiyorum!" (KONUUYU SAPTIRMA)

"Çocuğum! Bebek gibi davranıyorsun!" (ALAY ETME)

"Bak şu sana yakışır, bunu giyip git en iyisi..." (ÖĞÜT VERME, ÇÖZÜM GETİRME)

"Sen ne dediğini bilmiyorsun! Saçmalama!" (YARGILAMA ELEŞTİRME)

"Benim çocuğum elindekilerle mutlu olur" (ÖVME)

"Arkadaşlarına özendiğin için öyle söylüyorsun!" (YORUMLAMA)

Olay 2:

Çocuk velisiyle konuşuyor:

"Ne yaparsam yapayım, matematiği anlamıyorum! Zaten hiçbir şeyi beceremiyorum!"

Velinin Verdiği Tepkiler ve İletişim Engelleri:

"Olur mu öyle şey, hadi biraz daha gayret et bakalım!" (EMİR VERME, YÖNLENDİRME)

"Sen bilirsin, çalışmazsan öğretmenlerinden not bekleme!" (UYARMA, GÖZDAĞI VERME)

"İyice çalışırsan, başarırısın!" (ÖĞÜT VERME, ÇÖZÜM GETİRME)

"Bu kadar imkâna sahipsin, hâlâ çalışmıyorsun!" (NUTUK ÇEKME)

"Sen zaten hep böyle yapıyorsun, kendini acındırma!" (YARGILAMA, ELEŞTİRME)

"Çocuğum! Ben mi oturup çalışacağım senin yerine!" (ALAY ETME)

NEREDE HATA YAPIYORUZ? YORUM SİZİN!

AİLE TUTUMLARI

OTORİTER AİLE

Ailedeki tavır: Çocuğa söz hakkı verilmez, cezalar ağırdır. Aile kendi yapamadıklarını çocukta görmek ister, seçme hakkı tanımaz.

Çocuktaki etkileri: Çocuk sessiz, uslu ve dikkatli olmasına karşılık; küskün, çekingen, başkalarının etkisi altında kolayca kalabilen, aşırı ve duyarlı bir yapıya sahip olur.

İZİN VERİCİ AİLE

Ailedeki tavır: Aile çocuğun hareketlerine sınır koymaz, yanlışlarını düzeltmez.

Çocuktaki etkileri: Çocuk, toplumun kurallarını öğrenmede güçlük çeker. Vurucu, kırıcı ve saldırgan davranışlar sergiler.

KORUYUCU AİLE

Ailedeki tavır: Çocuğun her davranışından haberdar olmak isterler.

Çocuktaki etkileri: Çocuk bağımlı, özgüven duygularından yoksun ve zayıf bir kişilik geliştirir.

KARARSIZ AİLE

Ailedeki tavır: Birey aynı davranış için bazen ödüllendirilirken bazen cezalandırılabilir.

Çocuktaki etkileri: Birey davranışlarından hangisinin uygun olduğunu hangisinin uygun olmadığını kestiremez.

İLGİSİZ AİLE

Ailedeki tavır: Aile, sevgisini çocuğa geçiremez. Sorunlarına ve ihtiyaçlarına karşı ilgisiz bir tutum sergiler.

Çocuktaki etkileri: Okula veya dershaneye karşı ilgisiz, zamanını değerlendiremeyen ya da boşa harcayan, yanlış arkadaşlıklar edinen içki, sigara içen ya da eğilimi olan çocuklar oldukları gözlenmiştir.

İDEAL AİLE

Ailedeki tavır: Çocuk ailede söz hakkına sahiptir, fikirleri dinlenir.

Çocuğa hedeflerini gerçekleştirebileceği bir ortam sunulur.

Çocuktaki etkileri: Daha özerk, daha bağımsız bir kişilik geliştirirler, kendi haklarını koruyabildikleri gibi, işbirliği ve dayanışma içine girebilirler.

ÇOCUKLARIN BAŞARISINDA AİLE İÇİ İLETİŞİM

İletişim, ne söyleyeceğimizi bilmek, bunu ne zaman söylemenin daha uygun olacağına ve nerede söylemenin doğru olduğuna karar vermek, en iyi nasıl söyleneceğini düşünmek, akıcı bir dille ve karşımızdaki kişiyle göz kontağı kurarak konuşabilmektir.

Gerçek bir iletişim içinde; konuşulanları anlama ve düşünülenleri söyleme vardır. İletişimin amacı anlaşılmasıdır.

Etkili bir iletişim, çocukların sağlıklı bir ilişki kurmasında en önemli etkidir.

EMPATİ

Çoğu zaman başkalarının bizi anlamadığından şikâyet ederiz ya da yanlış anlaşılırız. Sağlıklı bir iletişimde kendimizi karşımızdakinin yerine koyarak düşündüğümüzde, sorunlar kendiliğinden hâllolur.

GÜVEN

Güven duygusu çocuğun en temel ihtiyaçlarından biridir. Çocuğun kendine ve karşısındakine güvenmesi ailede kazanılır. Güven duygusunun kazanılması için sevmek, özellikle de karşılıksız ve koşulsuz sevmek şarttır.

ZAMAN AYIRMA

Çocuklarımıza sevgiyi hissettirmenin şartı, birlikte geçirilen ortak zamanda saklıdır. Çocuklarımıza ayırdığımız zamanın süresi değil, niteliği önemlidir.

Çocuklarımıza ayırdığımız zamanlarda sadece ona ait olun, oynayın, sohbet edin.

ETKİLİ DİNLEME

Çocuğumuzu dinlerken başka işlerle meşgul olmayalım. Çocuğumuzun yüzüne bakalım, sözlerini kesmeyelim, jest ve mimiklerimizle onu dinlediğimizi hissettirelim.

Bu tavır, çocuğa özgüven kazandırır. Onunla konuşurken bir büyükle konuşuyormuş gibi dikkatli ve özenli olalım.

FARK ETMEK

Çocuklarımızı olumlu davranışlarıyla, iyi özellikleriyle ve yapabildikleriyle fark edelim.

Olumlu davranışlarında "aferin, çok başarılısın" gibi sözel pekiştirmeçler kullanalım.

ZAMANA GÖRE KIYASLAMAMAK

Çocuklarımıza "ben senin yaşındayken .....", "bizim zamanımızda ....." gibi gereksiz, incitici cümleler kurmayalım.

AKRANLARIYLA KIYASLAMAK

Bu tavır ve söylem ailedeki iletişimi olumsuz etkiler. Kıyaslama, çocuğu olduğu gibi bir çocuk olarak kabul etmeme anlamına gelir ve çocuğun kişilik gelişimini etkiler.

Her çocuk kendine özgüdür, eşsizdir ve yetenekleri farklıdır.

SORUNLARI PAYLAŞMAK

Ailenin sorunları gizli-saklı kalmayıp, konuşulabilecek müsait zemin oluşturularak, ortaklaşa çözüm yolları aranıyorsa, sağlıklı aile iletişiminden söz edebiliriz.

SES TONU

Sağlıklı iletişimin diğer koşulu da ses tonudur. Ses tonumuzu konuya göre ayarlamalıyız ki, sevgimiz hissedilsin, hayır'ımız dikkate alınsın.

Aksi takdirde ısrar geliştiren çocuklara sahip olabiliriz. Ses tonundaki vurgu aslında çocuğa ne yapması gerektiğini de bir nebze olarak vurgular.

ÇOCUKLARIN BAŞARISINDA AİLENİN ROLÜ

(Çocukların sınavlarda ve derslerde başarılı olmasını sağlayacak faktörler nelerdir?)

Çocukların başarısında en önemli üç unsur vardır:

- 1- Çocuğun bilgi kazanımı
- 2- Soru çözme tekniğini kavraması ve sınav taktiklerini edinmesi
- 3- Psikolojik durumu

Çocukların psikolojik durumunu etkileyen faktörler:

- 1- Arkadaşları
- 2- Okul ve dershanesi
- 3- Ailesi ve yakın akrabasıdır.

VELİNİN ÖDEVLERİ

Çocukların hem disipline hem de sevgiye gereksinimleri vardır.

"Yaşamda en büyük mutluluk sevildiğini bilmekten gelir."

Çocuğa disiplin uygulanması, ona kendini denetlemeyi öğretmek demektir.

Çocuğa göstereceğiniz sevgi ve uygulayacağınız disiplin yoluyla, çocuk özsaygı ve özdenetimi öğrenir.

Veli, çocukla iletişim kurmaya çalışmalıdır.

Veli, çocuğu tanımaya çalışmalıdır.

"Aynı dili konuşanlar değil, aynı duyguları paylaşanlar anlaşabilir."

Veli, çocuğu kimse ile kıyaslamamalıdır.

Veli, yaptıklarını çocuğun başına kakmamalıdır.

Veli, çocuğa ders çalışma konusunda aşırı baskı yapmamalıdır.

Veli, çocuğa kaygılarını belli etmemelidir. Kaygı bulaşıcıdır.

Çocukla ilişkiler başarı endeksli olmamalıdır. Çocuğun sadece başarıları değil, başarısızlıkları da paylaşılmalıdır. Kendisini, başarısız dahi olsa yalnız bırakmayacak bir velisinin olduğunu bilmesi, çocuk açısından önemlidir.

Çocuğun beslenme ve uyku düzenine dikkat edilmelidir.

Çocuğa kitap okuma alışkanlığı kazandırılmalıdır.

Veli, çok fazla televizyon seyretmeyerek çocuğa örnek olmalıdır.

ARPA VE SAMAN

Eski zamanların birinde iki öğrenci, âdet olduğu üzere Anadolu köylerine kendi eğitimlerine destek için yardım toplamaya çıkmışlar.

Kolayca yardım toplayabilecekleri köyleri aramak için yollara düşmüşler.

Bir akşam vakti yolları üzerindeki bir köye misafir olmuşlar. Ev sahibi köylü pişkin ve güngörmüş biriymiş.

Öğrencilerden biri, lavabo ihtiyacı için dışarı çıkmış ve bu arada ev sahibi köylü de içerde kalan öğrenciye sormuş: "Arkadaşının tahsili, terbiyesi nasıldır?"

Odada kalan öğrenci cevap olarak: "Yok canım! Ne tahsili, ne terbiyesi, ne ilmi? O, eşeğin biridir, bir şeyden anlamaz. Yani o, şarlatandır ve herkes de ona güveniyor..." der.

Bu kez de diğeri ihtiyacını gidermek için dışarı çıkar öteki öğrenci gelir. Köylü aynı soruyu ona yöneltir. O da arkadaşı için şöyle der: "Sığırın biridir o. İlim ve edepten hiç nasibini almamıştır.

İstanbul'da boşuna kaldırım çiğnemiştir."

Bir süre sonra hep birlikte sofraya otururlar.

Ev sahibi akşam yemeğini getirmiş ve öğrencilere buyur etmiş.

Sofrada ağzı kapalı üç tabak yemek vardır.

Ev sahibi bunlardan ikisini öğrencilerin önüne, diğeri de kendi

önüne koymuş ve "Haydi buyurun!" deyince herkes önündeki tabağı açmış.

Öğrencilerden birinin tabağında arpa, diğerinin tabağında saman varmış.

Ev sahibi köylünün tabağında ise nefis bir tas kebabı bulunuyormuş.

Öğrenciler şaşırılmışlar, kızarıp bozarmışlar.

Ev sahibi, öğrencilerin bir şey söylemesine fırsat bırakmadan durumu aydınlatmaya başlamış:

Önce önünde arpa olana dönüp şöyle demiş: "Arkadaşın senin için "eşeğin biridir" dedi ve bunun için sana arpa koydum. Çünkü bir kimseyi en iyi arkadaşı tanır. Kişiyi arkadaşından sorarlar."

Sonra önünde saman olana dönmüş ve şöyle demiş: "Senin için de arkadaşın "sığırdır" dedi ve en iyi sığır yiyeceği saman olduğu için de senin tabağına saman koydurdum"

"Buyurun, afiyet olsun..."

Menfaat üzere kurulan dostluklar, canavardır.

VELİNİN ÇOCUĞA KULLANABİLECEĞİ SÖZ KALIPLARI

Sevgili çocuğum!

Sana değer veriyorum.

Hayallerini önemsiyorum.

Sen benim için çok önemlisin.

Benden kopmamamı istiyorum.

Çevrendekileri aşırı düzeyde kıskanmamalısın.

İçine kapanma ve benimle konuş.

Televizyon karşısında vakit tüketmeyelim.

Sabahları uyandırmakta zorlanmamalıyım.

Sen kendini aslında gerçekleştirebilecek düzeydesin.

Sana güveniyorum.

Seni seven bir ailen var!

Başarılarınla gurur duyuyorum!

Senin için o kadar da kaygılanmıyorum, yapabilirsin!

Sınav sonuçlarından beni haberdar etmeni istiyorum.

Ben senin daha iyi yerlerde olmanı bekliyorum.

Aşırı şefkat gösterip şımarımayacağını umuyorum.

Bazen "dersini yap!" demem gerekiyor, bu benim en tabi hakkım değil mi?

Sinirlerini denetleyebilmelisin ve en ufak uyarıda aniden parlamamalısın.

Öfke doğal bir duygudur. Ancak şunu unutmamalısın:

Ne kendini ne de başkalarını incitme!

Ne kendine ne de başkalarına zarar verme!

Öfke duygunu ifade edebilmeyi öğrenmelisin!

İletişim kurmalısın!

Geleceğini düşünüyorum.

Ben, kendi işlerime ve görevlerime gereken dikkati veriyorum.

Akşamları eve geç gelmemelisin ve ders çalışmadan da uyumamalısın.

Kahvaltını yapmalısın ve düzenli beslenme alışkanlığın olmalı.

Arkadaşlarınla gereksiz vakit geçirmemelisin ve derslerine yeterince ilgi göstermelisin.

Mutlu olman için sende iyi şeyler göreceğimi ümit ediyorum.

Bana biraz anlayışlı davranman için ben de çabalıyorum.

Sorumluluklarla dolu bu dünyada kendimi kaybetmemeliyim.

Sana verecek enerjim tükenmesin.

Takdir edip teşvik etmek, seninle gurur duymak, mutluluğunu paylaşmak, sevinçlerini, üzüntülerini, başarılarını, kaygılarını, hayallerini paylaşmak istiyorum.

Ne olur beni anla çocuğum!

SEVGİ ADACIKLARI

Sevdiğinize ve değer verdiğinizize bir ada hediye etmek aklınızdan geçer miydi hiç?

Eski İspanyol haritacıların sevdikleri, harita çizilirken ısrarla "Benim için de bir ada çiz!" derlermiş.

İspanyol haritacıları da sevdikleri için gerçekte olmayan bir ada çizerlermiş.

Onlar da sevdikleri uğruna, aslında var olmayan adalar kondururlarmış atlas maviliklerinin bir yerlerine...

Kristof Kolomb bir deniz seferinde, haritadan anlayan bir İspanyol'a; gemide suların azaldığını, haritada görülen adacıkta içme suyu bulunup bulunmadığını sorunca İspanyol da gülümsemiş;

"Efendim, o adanın var olduğunu sanmıyorum.

Onu çizen haritacı sevdiklerinin anısına çizmiştir o adaları..." demiş ve gerçek ortaya çıkmış.

İspanyol haritalarındaki "olmayan adacıklar da" böylece anlaşılmış.

İspanyollar sevdiklerine değer katmanın yolunu bulmuşlar.

Siz, hiç sevdiklerinize değer katacak böyle bir hediye verdiniz mi?

Çizecek haritası olmayanlar ne yapsın?

Bütün bunlar sembol değil mi?

Haftalardır görmediğimiz bir dosta kart, mail göndermek veya telefon etmek aklımızdan bile geçmiyor...

Aynı kentteyiz, nasıl olsa yakınız diye düşünüyoruz.

Oysa değiliz.

İnsan insanı kaybediyor.

Ve bulamıyor.

Aynı kentte de olsa.

Sonra da soruyoruz; neyiz var, eksiklik ne?

Eksilen, tabi ki insan...

Oysa herkesin bir adası olabilir.

Denizler öyle büyük ki...

Duyguları unutuyoruz.

Düşünceleri, sevgileri, sözleri, dokunuşları, davranışları, dostluğu da ihmal ediyoruz.

Vermeyi, paylaşmayı terk ediyoruz.

Kendimizi beklemeye alıştırdık.

Sonra da neyi beklediğimizi unutuyoruz.

Aslında eksiliyoruz...

Hâliyle neden eksildiğimizi bilmeden...

İnsanoğlunun bu dünyada mutluluğu, kardeşliği, eşitliği barındıran birer adaları mutlaka olmalıdır...

VELİLERİMİZİN KEŞKESİ OLMASIN!

Çocuğumu yeniden yetiştirmem mümkün olsaydı,

Ona işaret parmağımı kaldırıp yasaklar koyma yerine,

Parmaklarıyla resim yapmayı öğrettirdim.

Hatalarını daha az düzeltir, onunla daha çok yakınlık kurmaya çalışırdım.

Onu sadece gözlerimle izler, saat kısıtlamaları koymazdım.

Daha bilgili olmaya çalışır, daha çok şefkat gösterirdim.

Onunla daha çok yürüyüşlere çıkar, uçurtmalar uçururdum.

Ona karşı ciddi bir tavır içinde olmak yerine, onunla oynardım.

Onunla kırlarda koşar, yıldızları seyredirdim.

Onunla daha az çekişir, ona daha çok sarılırdım.

Önce benlik saygısı kazanmasını sağlar, sonra bir ev almaya çalışırdım.

Ona her zaman katı davranmaz, onu daha çok onaylar ve yüreklendirirdim.

Güç konusunda daha az ders verir,

Saygı konusunda daha çok şey öğrettirdim.

(Emma Bombeck Avustralya'da kanserden öldü. Ölümünden hemen önce şunları yazdı.)

Zamanım Olsaydı

"Hayatımı yeniden yaşayabilseydim eğer;
Hastayken yatağa girer dinlenirdim.
Ben olmadığım zaman her şey kötüye gidecek diye düşünmezdim...
Gül şeklindeki pembe mumu saklamaz, yakardım...
Daha az konuşur, ama daha çok dinlerdim...
Yerler kirlense, masa örtüm lekelenirse bile daha çok arkadaşımı akşam yemeğine davet ederdim.
Bana gençliğini anlatmaya çalışan dedeme daha çok vakit ayırırdım.
Eşimin sorumluluklarını daha çok paylaşırdım.
Eteğimin lekelenmesine aldırmadan çimlere oturdum...
TV seyredirken daha az, hayata bakarken daha çok ağlar ve gülerdim...
Çocuklarım beni öpmek istediklerinde, asla "Önce git ellerini yüzünü yıka!" demezdim...
Onlara daha çok "Seni seviyorum!", ondan da daha çok "Özür dilerim!" derdim.
Ama başka bir hayat verilseydi en çok yapacağım şey; her dakikasını değerlendirmek olurdu...
Dikkatle bak! Gerçekten gör! Yaşa! Vazgeçme!
Küçük şeyler için şikâyet etmekten vazgeç!
Bana benzemeyenler, benden daha çok şeye sahip olanlar ve kimin ne yaptığı beni ilgilendirmezdi.
Bunun yerine, ilişkilerimi güçlendirmeye çalışırdım...
Sahip olduğunuz ruhsal, fiziksel ve duygusal her şey için Allah'a şükredin!
Tek bir hayatınız var ve bir gün sona eriyor...
Umarım her gününüzü değerlendirirsiniz..."

ÇOCUKLARIMIZA NE ÖĞRETELİM?

Eğer bir çocuk, sürekli eleştirilmişse; kınama ve ayıplamayı öğrenir.
Eğer bir çocuk, kin ortamında büyümüşse; kavga etmeyi öğrenir.
Eğer bir çocuk, alay edilip aşağılanmışsa; sıkılıp utanmayı öğrenir.
Eğer bir çocuk, sürekli utanç duygusuyla eğitilmişse; kendini suçlamayı öğrenir.
Eğer bir çocuk, hoşgörü ile yetiştirilmişse; sabırlı olmayı öğrenir.
Eğer bir çocuk, desteklenip yüreklendirilmişse; kendine güven duymayı öğrenir.
Eğer bir çocuk, övülmüş ve beğenilmişse; takdir etmeyi öğrenir.
Eğer bir çocuk, hakkına saygı gösterilerek büyütülmüşse; adil ol
...